

СТАНОВИЩЕ

Вж. №

РД-20/793 - 13.11.2018г.

за придобиване на образователна и научна степен “доктор”

по професионално направление 3.8. Икономика,
докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на
стопанската дейност”
по обявена процедура от ИУ - Варна

Настоящото становище е изготвено съгласно примерната структура за формата и съдържанието на становище, написано от член на научно жури, за придобиване на образователна и научна степен „доктор” по обявена процедура от ИУ – Варна.

Изготвил становището: проф. д-р Атанас Блажев Атанасов с научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност”, член на катедра “Счетоводна отчетност” в СА “Д. А. Ценов” – Свищов и член на научно жури, съгласно Заповед № РД-06-3300/08.10.2018 г. на Ректора на ИУ – Варна, в съответствие с разпоредбите на чл. 9 от ЗРАСРБ, чл. 30, ал. 3 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ, чл. 36, ал. 3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна, решение на Факултетния съвет на Финансово-счетоводен факултет (Протокол № 7/02.10.2018 г.) и решение от заседание на Научното жури от 15.10.2018 г. в съответствие с изискванията на чл. 2, ал. 8 от Правилника за прилагане на ЗРАСРБ и чл. 37, ал. 3 от Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИУ – Варна.

Автор на дисертационния труд: Галина Събчева Йорданова - Чавгова

Тема на дисертационния труд: “Оценка, представяне и оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите”

Предмет на изследване в представения дисертационен труд са концесионните права в годишните финансови отчети на пристанищните концесионери. Обект на изследване са проблемите при оценяване,

представяне и оповестяване на концесионни права във финансовите отчети на концесионерите.

Основната теза на дисертационния труд е, че признаването на концесионни права като актив съществено затруднява предприятията и на тази база влияе върху състава, структурата и стойността на активите във финансовите отчети на концесионерите.

Обемът на разработката е 202 стандартни страници и се състои от: заглавна страница; съдържание; увод; изложение (три глави); заключение и списък с използваната литература (вкл. 62 бр. литературни източници на латиница, 54 бр. литературни източници на кирилица, 56 бр. нормативни актове и други регулации, 49 бр. електронни портали). Литературните източници и действащите нормативни документи са използвани добросъвестно. Това се потвърждава и от собственоръчно подписаната и приложена към документацията по конкурса декларация от автора. В изложението са оформени 28 бр. таблици и 4 бр. фигури. В дисертационния труд са включени и 14 бр. приложения (52 стр.).

Изследователската теза на дисертационния труд е сполучливо формулирана и аргументирано защитена. Това дава основание разработката да се характеризира като едно завършено, актуално, монографично изследване, и като своевременен и обоснован опит да се отговори адекватно на настоящите теоретико-приложни потребности по отношение проблемите на оценяването, представянето и оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите в България.

Методологията на изследването е приложена коректно, като се формулират проблеми и се предлагат начини за тяхното решаване. В този контекст се правят съответни анализи, обобщения, изводи и препоръки. От съдържанието на дисертационния труд проличава, че авторът притежава задълбочени теоретични знания по очертаната проблематика и способности за осъществяване на самостоятелни научни изследвания.

В техническо и стилово отношение работата е на много добро ниво. Обемът ѝ е оптимален и дава възможност да се обоснове и защити изследователската теза в теоретичен и практико-приложен аспект.

Авторефератът отразява обективно, ясно, точно и пълно съдържанието на дисертационния труд и представя вярно неговите положителни качества. Конфигурацията на изложението му съответства на логическата ос на изследването.

Част от авторите виждания са придобили подобаваща публичност. Доказателство за това е, че по темата на дисертационния труд са публикувани четири самостоятелни статии на докторанта в реферирани научни списания и три самостоятелни доклада от научни конференции.

В дисертационния труд се очертават следните **научни и научно-приложни приноси**:

- Въз основа на задълбочено изследване на теоретични постановки и нормативни документи е предложен авторов вариант на дефиниция за понятието „концесия“ съобразно целите на дисертационния труд.

- В резултат от извършен сравнителен анализ на приложимите у нас две счетоводни бази са идентифицирани потенциалните проблеми при оценяването, представянето и оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите в България. Следствие проведено емпирично проучване аргументирано се установява наличието на очертаните проблеми и се формулират обосновани предложения за тяхното преодоляване.

- Открити са съвременните тенденции в емпиричните изследвания на финансовите отчети и в достиженията на специализираната литература по темата на дисертационния труд. В този контекст е разработена система от показатели за анализ на корпоративни оповестявания, адаптирана към особеностите на практиката у нас. Аргументира се авторово становище, че показателите могат да бъдат прилагани в различни икономически отрасли, в които се сключват концесионни договори.

- Посредством практическото прилагане на два взаимно допълващи се подхода (case study и индекси за анализ на корпоративни оповестявания) са обосновани и изведени съответни резултати и заключения.

- На база данни от финансовите отчети на всички предприятия-концесионери на терминал от пристанище за обществен транспорт с национално значение в България е извършено представително за отрасъл „Транспорт“ емпирично изследване за десет годишен период (2007-

2016 г.). Резултатите са съпоставени с установените за водещи европейски компании и могат да бъдат съпоставени в бъдеще с проучвания в други отрасли на националната икономика или с чуждестранни изследвания.

По отношение на разработката могат да се посочат следните **бележки и препоръки**, които не омаловажават безспорно положителните ѝ качества:

- На отделни места в изложението се забелязва превес на описателния над изследователския характер;

- Препоръчително е да се прецизират и засилят аргументите при част от авторските предложения, изводи и обобщения;

- Констатира се някои ненужни повторения в основния текст на разработката;

По дисертационния труд бих отправил следния **въпрос**:

- Как вижда докторантът в развитие възможностите за оценяване, представяне и оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите?

На основание качествата на дисертационния труд в **заключение** изразявам положителната си оценка и препоръчвам на уважаемото научно жури да гласува за придобиване на образователната и научна степен “доктор” по професионално направление 3.8. Икономика, научна специалност “Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност” от Галина Събчева Йорданова - Чавгова.

12.11.2018 г.

Изготвил становището:..

(проф. д-р Ат. Атанасов)

СТАНОВИЩЕ

От проф. д-р Васил Николов Янков, Бургаски свободен университет, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен “доктор” в професионално направление 3.8. Икономика при Икономически университет, гр. Варна.

Тема на дисертационния труд: „Оценка, представяне и оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите“.

Автор на дисертационния труд: Галина Събчева Йорданова-Чавгова, докторант към катедра „Счетоводна отчетност“ на Икономически университет – Варна, по докторска програма „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“.

Основание за написване на становището: член на Научното жури по процедура за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ съгласно Заповед № РД-06-3300 от 08.10.2018 год. на Ректора на Икономически университет – Варна и решение на Научното жури от първото заседание, проведено на 10.05.2018 год.

Научен ръководител: доц. д-р Светлозар Стефанов.

1. Кратка информация за кандидата в конкурса

Непосредствено след завършване на висшето си образование с придобита ОКС „бакалавър“ (2006 г.) и ОКС “магистър“ (2008 г.) Галина Събчева постъпва на работа в Икономически университет, гр. Варна, като асистент към катедра „Счетоводна отчетност“. След спечелен конкурс, със заповед на Ректора № РД 17 – 456 от 14.02.2017 г. Галина Събчева е зачислена в докторантура на самостоятелна подготовка в област на висшето образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.8. Икономика, докторска програма – „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ към катедра Счетоводна отчетност“ за срок от три години, считано от 31.01.2017 г. Видно от представените материали, кандидатката за участие в конкурса е положила всички предвидени в индивидуалния план задачи. Успешно е положила и всички задължителни изпити по докторския минимум. След проведено заседание на катедра „Счетоводна отчетност“ и решение на Факултетния съвет на Финансово-счетоводния факултет при ИУ - Варна, Ректорът издава заповед № РД 17 – 3297 от 08.10.2018 г., с която отчислява с право на защита докторант Галина Събчева Йорданова – Чавгова.

Галина Събчева владее английски език на добро равнище и френски – основно. Има компютърни умения: добро владение на офис пакет (MS Office – Word, Excel, Power Point); умения за разработване на онлайн презентации с Prezi; работа със

счетоводен софтуер Plusminus и др. За периода 2010 г. – 2014 г. Галина Събчева получава професионални знания и умения за: работа със специализиран софтуер за статистическа обработка и анализ на данни (SPSS); мултимедийни презентации и работа със софтуер за интерактивни дъски; повишаване на езиковите компетенции по английски език на ниво B2; професионално оформление на учебна документация, научни публикации и учебна литература; техники за писане на научно-изследователски трудове и др.

От представената творческа автобиография на дисертанта за периода от 02. 2008 г. до момента се вижда, че преподавателската ѝ дейност е твърде широка. Била е ръководител на семинарни занятия по широк кръг учебни дисциплини, по: „Счетоводство на бюджетните организации“ („Бюджетно счетоводство“), „Счетоводство на застрахователните и пенсионно осигурителните предприятия“, „Счетоводство на банките“ („Банково счетоводство“), „Теория на счетоводството“, „Организация на счетоводството“, „Финансово счетоводство“, „Счетоводство на банките и застрахователните предприятия“, „Счетоводство на банките и бюджетните организации“, всичките пред студенти от ОКС „бакалавър“.

2. Обща характеристика на дисертационния труд

Уважаеми членове на Научното жури,

Определено тематиката на представения за публична защита дисертационен труд и поставените в него цели и задачи са актуални и целесъобразни, особено на фона на приложимите счетоводни стандарти (НСС и МСС/МСФО), отнасящи се до представянето и оповестяването на концесиите във финансовите отчети на концесионерите. От съдържанието на дисертационния труд убедително се оформя становището, че докторантката познава проблема. Проучила е значителен брой нормативна и специализирана литература: 172 източника, от които 62 на чужд език. Използвани са материали и от 49 интернет източници.

Дисертационният труд е изготвен в обем от 186 страници и съдържа: увод, три глави и заключение. Представени са 14 приложения, 28 таблици и 4 фигури, всичките свързани с темата. Има ясно определен предмет и обект на изследването, цел и задачи, изследователска теза и хипотези. Избраната методика на изследване, според мене, е достатъчно подходяща за постигане на поставената цел и задачи на дисертационния труд.

Представеният автореферат на дисертационния труд е разработен в съответствие с общоприетите изисквания. Ясно и отчетливо са представени съдържанието на дисертационния труд, а също и постигнатите резултати. Публикациите, представени в отделен списък, са пряко свързани с темата. Отделно са посочени и приносите на дисертанта. Езикът и стилът на дисертацията са на добро равнище.

В *увода* докторантът кратко и ясно обосновава актуалността и значимостта на темата както и същността на дисертационното изследване. Изтъква се необходимостта от задълбоченото разглеждане в теоретичен и в практико-приложен аспект на проблемите, възникващи при оценяването, представянето и оповестяването на нематериалните активи и в частност на концесионните права във финансовите отчети на концесионера.

На практика, формулираната ясно и точно основна цел на дисертационния труд: „да се изследват състоянието и проблемите при оценяване, представяне и оповестяване на концесионни права във финансовите отчети на концесионер на пристанище за обществен транспорт с национално значение и на тази основа да се направят научнообосновани предложения за тяхното разрешаване“, формулираните четири задачи за постигането на целта, три хипотези и приети четири ограничения още в увода, по убедителен начин дават представа за съдържанието на дисертационния труд. В тази връзка, държа да отбележа, ясно формулираната цел на изследването, точното определяне на обекта и предмета на изследването и на основната изследователска теза говорят за компетентно научно ръководство на докторанта.

Глава първа, която е теоретична, изцяло е посветена на същността на концесиите като обект на отчитането. На основата на много задълбочено проучване на нормативната уредба докторантката определя концесията като понятие от рода на правните сделки, по своя вид – търговска сделка, която се основава на сключен договор. Както се отбелязва по нататък, концесията е: „*нормативно регулирано дългосрочно договорно взаимоотношение между публичния и частния сектор за предоставяне на услуга от обществен интерес срещу правото на експлоатация на услугата (размяна на несходни услуги)*“.

Много задълбочено, в съответствие с приложимите счетоводни стандарти, е разгледан въпросът за оценяването и признаването на концесионните права и представянето им във финансовите отчети на концесионера.

Интерес представлява изложението по третата част на глава първа, отнасящо се до приложимостта на приблизителните счетоводни оценки и концепцията за справедливата стойност при оценяване на концесия във финансовите отчети на концесионера. След направен анализ на специализирана литература за приблизителните оценки и справедливата стойност, в съответствие с приложимите счетоводни стандарти, дисертантката прави обобщения и изводи със значение за концесионерите.

В обобщение ще отбележа, че докторантката показва добро познаване на специализираната и нормативната литература, свързана с разглеждания проблем, а също и умения за представяне на различни становища. Цялото изложение по глава първа представя автора като научен работник със способности да обобщава и аргументира свои виждания по научни изследвания.

Глава втора на дисертационния труд е посветена на методически аспекти на оценяването, представянето и оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионера. Разгледани са: тенденции в емпиричните изследвания на финансовите отчети; възможности за оценяване, представяне и оповестяване на концесия във финансовите отчети на концесионера. Специално внимание е отделено на насоките за адаптиране на показатели за оценяване, представяне и оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на предприятията в България. В тази връзка, на основата на направен кратък обзор на приложимите счетоводни стандарти, са изведени ключови характеристики на показатели при приложима счетоводна база МСФО и отделно при приложима счетоводна база НСС.

В последната, *глава трета* на дисертационния труд, докторантката представя практически аспекти при оценяване, представяне и оповестяване на пристанищните концесии в България. За тази цел на основата на събраната информация от извършено емпирично изследване на конкретни практики на пристанищни оператори-концесионери, в съответствие с приложимата счетоводна база (МСС и НСС), се стига до извода, че ГФО на предприятията-концесионери на пристанища за обществен транспорт с национално значение в България предоставя възможност за систематизиране на изводи в две насоки: необходимостта от навлизане на нови стандарти и разяснения, разработени от СМСС и приети за прилагане в ЕС и обобщаване на възприетите практики на предприятията. Направени са изводи и обобщения, които по същество отхвърлят хипотеза 3 за предприятията, прилагащи НСС и потвърждават хипотези 1 и 2, посочени в увода, за съществено влияние на приблизителните счетоводни оценки и прилагането на балансовия подход по отношение на концесиите за пристанища на обществен транспорт с национално значение.

По-нататък в изложението на тази част от дисертацията в обобщен вид се представя настоящото състояние на оценка, представяне и оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите в България.

В резултат на проведено емпирично проучване на състоянието на прилагане на счетоводните стандарти по отношение на концесиите и направен анализ на резултатите, са открити проблемите на оценката, представянето и оповестяването на пристанищната концесия във финансовите отчети на концесионера: липсва оповестяване на анализ от страна на концесионерите относно това, дали са извън обхвата на Разяснение 12 *Договори за концесия за услуга* по отношение на критериите за контрол...; ограничено се оповестява невъзможност за достоверно оценяване за целите на първоначално признаване на правата на договора, което води до подценяване стойността на признатия нематериален актив...; предприятията, прилагащи счетоводна база МСФО, се открояват с по-високо равнище на оповестяване, предвид по-големия обем задължителни изисквания, предвидени в ПКР; изисквания за оповестяване, свързани с прилагането на приблизителни счетоводни преценки на различни променливи, които оказват влияние при първоначалното признаване на концесията според приложимия НСС 38 *Нематериални активи* не са представени, поради което и оповестяванията в този аспект са на критично ниско равнище. Във връзка с тях, в края на тази част от изложението, дисертанта предлага четири мотивирани предложения за преодоляването им.

В заключението на дисертационния труд са представени в обобщен вид основни изводи и резултати, свързани с изследвания проблем – *оценка, представяне и оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите в РБългария*. Формулираните в увода на труда четири задачи са решени изцяло. Поради това и поставената цел на дисертационния труд: *да се изследва състоянието и проблемите при оценяване, представяне и оповестяване на концесионни права във финансовите отчети на концесионер на пристанище за обществен транспорт с национално значение и на тази основа да се изведат проблеми, и направят научно обосновани предложения* е постигната.

Представената в края на автореферата Справка за *приносите* в дисертационния труд, според мен, съдържа материали, които са дело на дисертантката, подпомогната от научния ръководител и колеги от катедрата.

Представените в творческата автобиография общ брой публикации 20, в т. ч. 1 монография в съавторство, 7 научни статии, 9 научни доклада и 3 участия в учебно-помощна литература са достатъчно доказателство за възможностите на докторантката да извършва самостоятелни научни изследвания. Изпълнено е и изискването, определено с Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна, основните резултати от направените изследвания по темата на дисертационния труд да бъдат публикувани в поне една научна статия и в поне един доклад. От приложения списък на публикации е видно, че за периода 2010 г. – 2018 г. това е направено в общо 9 публикации, научни статии и доклади, от които една в електронно списание.

Критични бележки, въпроси и препоръки.

Според мен докторант Галина Събчева-Чавгова кандидатства в конкурса за придобиване на ОНС „доктор“ с разнообразна и достатъчна по обем и качество научна продукция. Изследваните области са тясно специализирани и твърде професионално конкретизирани. Разбира се, внимателният прочит на представените за участие в конкурса публикации позволява да се установят някои неточности и пропуски, част от които могат да имат дискуссионен характер. В дисертационния труд като недостатъчен може да се установи критичният анализ на цитирани от други автори становища, а също и на състоянието на практиката по изследвания проблем. В бъдещата си научноизследователска дейност препоръчвам ддисертантката да активизира участието си в международни научни форуми и работата си с дипломанти, за което определено притежава необходимите компетенции професионален опит.

Към дисертантката имам следния въпрос: Въз основа на проведеното от Вас емпирично изследване относно представянето на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите, как оценявате съответствието на практиката по отношение на приложимия НСС 37 *Провизии, условни пасиви и активи*?

Заключение

Представеният за защита дисертационен труд съдържа научни и приложни резултати, които отговарят на Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и академични длъжности в Икономически университет, гр. Варна. Докторантката притежава задълбочени теоретични познания в област на висшето образование 3. *Социални, стопански и правни науки*, професионално направление 3.8. *Икономика*, докторска програма „*Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност*“.

Цялостната ми оценка на дисертационния труд, формирана на основата на неговата актуалност и значимост, съдържание и направени теоретични обобщения, изводи и предложения, ми дава основание, с убеденост да предложа на членовете на почитаемото Научно жури да присъди образователната и научна степен „доктор“ на Галина Събчева Йорданова – Чавгова, в професионално направление 3.8. *Икономика*

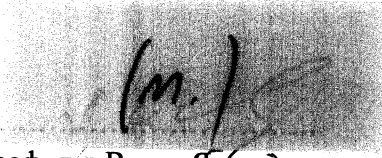
по докторска програма „*Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност*“.

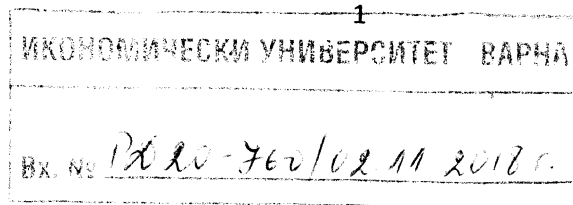
Като член на Научното жури аз с убеденост давам *положителна* оценка и ще гласувам за това.

Бургас

14.11.2018 год.

С уважение:.....

(проф. д-р Васил Янков)

До председателя
на научното жури

СТ А Н О В И Щ Е

От доц. д-р Светлозар Димитров Стефанов

Преподавател в Икономически университет – Варна, член на журито, съгласно
Заповед РД 06-1501/06.06.2018 г. на Ректора на Икономически университет -
Варна

Относно: открита процедура по защита на дисертационен труд на докторант
Галина Събчева Йорданова-Чавгова на тема: „Оценка, представяне и
оповестяване на пристанищните концесии във финансовите отчети на
концесионерите,” за придобиване на образователната и научна степен
„Доктор,” по професионално направление 3.8. Икономика, научна
специалност – "Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската
дейност"

1. Данни за кандидата

Докторант Галина Събчева Йорданова-Чавгова, е родена на 11.09.1983
г.в град Добрич. Средното си образование завършва в Техникум по
икономика, понастоящем Финансово-стопанска гимназия в гр. Добрич,
специалност "Икономика, управление и финанси на търговията, с
квалификация "Икономист-счетоводител." Висшето си образование,
образователно-квалификационна степен „бакалавър“ и „магистър“ по
специалността „Счетоводство и контрол“, завършва в Икономически
университет – Варна през 2007 г. След завършване на висшето си образование,
работи като счетоводител, в "Протект" - ООД, като счетоводител на
дружеството.

От м. януари 2017 г., е зачислена в докторантура на самостоятелна
подготовка по специалност "Счетоводна отчетност, контрол и анализ на
стопанската дейност. "

От месец февруари 2008 година постъпва като редовен асистент в
катедра "Счетоводна отчетност при Икономически университет - Варна.

Като научен ръководител на докторант Галина Йорданова-Чавгова,
оценявам нейната работа, през годините на докторантурата като много добра.
Работата по дисертацията, включи както проучването на значителен брой
литературни източници, така и извършване на реално изследване на
стопанската практика, по отношение на отчитането представянето и
оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на
концесионерите. Докторант Галина Йорданова-Чавгова, разработи и 7 научни
публикации по дисертационния труд (три доклада и четири статии), които
представят добре съществени части от разработката и правят публично

достояние, постиженията на автора. Следва да се отбележи, че докладите са изнесени на сериозни научни форуми, а статиите са отпечатани в индексирани издания.

2. Общо представяне на дисертационния труд

Дисертационният труд, е с общ обем 202 страници и е структуриран, както следва: увод (5 стр.), три глави (175 стр.), заключение (3 стр.), списък на използваната литература (16 стр.) и 14 приложения. Дисертацията съдържа 4 фигури и 28 таблици. В списъка на литературните източници, са посочени 172 заглавия, на български и английски език и интернет източници (49) броя.

В съответствие със Закона за развитие на академичния състав в Република, България, Правилника за неговото прилагане и Правилата за условията и реда за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в Икономически университет – Варна, представените документи на кандидата Галина Събчева Йорданова-Чавгова, включват необходимите писма, протоколи, екземпляр от дисертационен труд, автореферат на дисертационния труд и публикации.

3. Преценка на структурата и съдържанието на дисертационния труд

В дисертационния труд, се аргументира тезата, че признаването на концесионни права като актив съществено затруднява предприятията и на тази база оказва влияние върху състава, структурата и стойността на активите във финансовите отчети на концесионера. Формулирани са и три научно-изследователски хипотези, които са потвърдени в резултат на теоретичните проучвания и най-вече в резултат на извършеното емпирично изследване. В увода на разработката, правилно са формулирани целта и задачите на изследването, които са реализирани, посредством използването на различни изследователски методи (наблюдение, сравнение, индукция, дедукция, анализ и синтез, изследване на нормативна уредба и др.).

В Глава първа Теоретични аспекти на концесиите като отчетен обект са представени възгледите на чуждестранни и български изследователи, свързани с икономическата същност на концесията и възможностите за счетоводно третиране на последната като отчетен обект. Представен е сравнителен анализ на трите редакции на Закона за концесиите, разгледана е актуалната нормативна уредба и са изследвани теоретичните аспекти на оценяването, представянето и оповестяването на концесиите. Изследвани са изискванията на приложимите счетоводни стандарти по отношение на финансовото представяне на концесиите. Изведени са конкретни проблеми, които могат да възникнат в стопанската практика по отношение на оценяването на концесиите, като са посочени и възможностите за тяхното разрешаване.

В глава втора - Методически аспекти на оценяването, представянето и оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите е разработена и представена методика за извършване на емпирично проучване по отношение на оценяването и представянето на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите. Застъпва се становището, че формулираните изводи, заключения и констатации са значими в контекста на зададените параметри и при предварително определените изследователски ограничения. Очертан е кръгът от променливи, по отношение на оповестяването на концесионните права. Предложен е показател, предназначен да измери степента на спазване на изискванията за оповестяване при оценяване по справедлива стойност при първоначално признаване на концесия във финансовите отчети на концесионера. На база на проучена литература е адаптиран индексен подход за анализ на въвеждането на КРМСФО 12 Договори за концесионна услуга при консолидирани финансови отчети на публично търгувани дружества. Предлага се този индекс да бъде прилаган при определени условия за анализ и на непублични дружества, доколкото се основава на оценка по отношение на степента на спазване на приложимите счетоводни.

В глава трета - Практически аспекти при оценяване, представяне и оповестяване на пристанищните концесии в България е направен опит да се обвържат финансовите отчети на концесионерите с процедурата по възлагане на концесия. На база представено изследване на отделни случаи (case study) са формулирани изводи и препоръки, които имат значение както за теорията, така и за стопанската практика. Последните могат да бъдат систематизирани в две направления: а) въвеждане на нови стандарти и разяснения и б) обобщаване на възприетите практики от предприятията. На база извършено емпирично проучване са направени конкретни изводи и констатации по отношение на настоящото състояние на оценяването, представянето и оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите в България.

Авторефератът на дисертационния труд, отразява неговото съдържание и структура и дава представа за постигнатите резултати от изследването.

Езикът на докторантката е ясен, стегнат, стилът е научен

Автори научни и научно-приложни приноси, съдържащи се в дисертационния труд

1.В изследването е изведена авторова дефиниция на понятието "концесия" за целите на дисертационния труд;

2.В дисертационния труд са изведени проблемите, възникващи по отношение на оценката, представянето и оповестяването на пристанищните концесии във финансовите отчети на концесионерите, в съответствие с

приложимите счетоводни бази. Направени са конкретни предложения за разрешаване на възникващите проблеми.

3. Предложена е система от показатели за анализ на корпоративни оповестявания, адаптирана към конкретните икономически условия в България. Показателите са приложими и за други отрасли, в които концесиите намират приложно поле.

4. Приложени са два взаимно допълващи се подхода на проучване – case study и индекси за анализ на корпоративни оповестявания, които дават основание за достигане до едни и същи резултати и заключения. Извършено е емпирично проучване за 10-годишен период (2007-2016 г.). Изследването е представително по своя обхват за отрасъл „Транспорт,“ като получените резултати са съпоставими с резултатите, установените за водещи европейски компании.

Заключение

Дисертационният труд на докторант Галина Събчева Йорданова-Чавгова, представлява самостоятелно научно изследване, написано с професионализъм, задълбочени познания и добросъвестност и може да се използва като основа за бъдеща научно-изследователска работа. Изложените по-горе констатации ми дават пълно основание да гласувам положително, като член на научното жури за присъждането на образователната и научна степен „Доктор“ по професионално направление 3.8 Икономика, научна специалност „Счетоводна отчетност, контрол и анализ на стопанската дейност“ на Галина Събчева Йорданова-Чавгова.

ноември 2018 г.
гр. Варна

Изготвил становището:
(доц. д-р Светлозар Стефанов)